

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Odbor sociálních služeb a sociální práce

Doporučený postup č. 2/2020

**Doporučený postup pro realizaci pozastavení činnosti
denních stacionářů a uložení pracovní povinnosti
studentům pro poskytování sociálních služeb**

Určeno pro: Poskytovatele sociálních služeb, Kraje a hlavní město
Prahu, Obce

Datum platnosti: 13. 3. 2020

Datum účinnosti: 13. 3. 2020

Vypracoval: Odbor sociálních služeb a sociální práce

Materiál bude průběžně aktualizován a rozšiřován!

Úvod

Vláda na základě čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila dne 12. března 2020 pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázaným výskytem koronaviru na území České republiky nouzový stav, a to na dobu 30 dnů. Současně s tím vláda přijala další krizová opatření, která mají mj. dopad i na poskytování sociálních služeb, zejména v oblasti personálního zabezpečení. Již nyní má Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) zprávy o tom, že některá zařízení, která se starají zejména o seniory nebo zdravotně postižené, tedy o skupiny osob, které jsou výrazně ohroženy přenosem koronaviru a jeho vážných důsledků, se potýkají s personálním podstavem. Tyto nepřímé dopady na poskytování sociální služby pak mohou mít za následek přímé ohrožení života a zdraví uživatelů těchto sociálních služeb. Dne 13. března 2020 vláda schválila další opatření, mj. i opatření vztahující se k sociálním službám. Tento doporučený postup popisuje aplikaci právě usnesení vlády ze dne 13. března 2020 č. 207 (viz Příloha).

Uzavření denních stacionářů

Všem poskytovatelům sociálních služeb, kterým bylo podle § 78 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, uděleno oprávnění k poskytování sociální služby pro druh sociální služby dle § 46 zákona o sociálních službách (denní stacionáře), se od 16. března 2020 po dobu trvání nouzového stavu nařizuje pozastavit činnost těchto zařízení. MPSV sděluje tuto informaci všem dotčeným poskytovatelům, s využitím kontaktních údajů uvedených v systému OKPoskytovatel.

Poskytovatelé sociálních služeb musí o této situaci všechny své uživatele informovat, tj. že na základě opatření přijatého vládou v době nouzového stavu pozastavují poskytování služby dle vzájemné smlouvy o poskytování sociálních služeb. Současně poskytovatelé těchto sociálních služeb sestaví jmenný seznam klientů, včetně jejich kontaktních údajů, u kterých se domnívají, že by přechodným pozastavením jejich činnosti, mohlo dojít k přímému ohrožení života a zdraví klientů.

Tuto informaci poskytovatelé mají povinnost zaslat na příslušný kraj a současně také na příslušný sociální odbor obecních úřadů obcí s rozšířenou působností dle místa poskytování služby. Cílem tohoto postupu je, aby na základě těchto informací mohl příslušný kraj nebo hlavní město Praha a obec pro tyto občany zvolit jinou návaznou službu (sociální, zdravotní či jinou odpovídající péči), a eliminovat tak riziko ohrožení života a zdraví osob, které se přechodně ocitnou bez sociální služby.

Kraje a hlavní město Praha budou zasílat Odboru sociálních služeb a sociální práce MPSV seznamy osob, u kterých by mohlo dojít k přímému ohrožení života a zdraví, a informací o způsob řešení zajištění jejich návazné služby. Toto zaslání bude realizováno elektronicky na e-mailové adresy: david.pospisil@mpsv.cz a jan.vrbicky@mpsv.cz) a zároveň datovou schránkou, a to vždy každé pondělí za předchozí týden. První seznam bude zaslán nejpozději do 23. března 2020 za období 16. 3. – 22. 3. 2020.

Přerušením poskytování této sociální služby nejsou dotčeny předpisy, smlouvy a rozhodnutí, které se týkají poskytovaných neinvestičních dotačních prostředků poskytnutých na základě § 101a a § 104 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Přerušování této činnosti nebude považováno za porušení rozpočtové kázně. Současně tímto opatřením nebude ani dotčeno rozhodnutí o registraci sociální služby. Po skončení nouzového stavu nebo odvolání tohoto opatření bude nutné opět zahájit běžné činnosti související s poskytováním sociální služby. Ve smluvním vztahu, který byl ujednáno smlouvou mezi poskytovatelem sociálních služeb a uživatelem, dochází pouze k přerušování smluvních podmínek, nikoliv ke zrušení smlouvy. Krizové opatření vyhlášené vládou v době trvání nouzového stavu má přednost před plněním povinností vyplývajících ze soukromoprávních smluv, neboť je jím realizována kompetence vlády jako orgánu krizového řízení k řešení krizové situace.

Dále doporučujeme, aby poskytovatel sociálních služeb, který přechodně pozastaví činnosti denního stacionáře a současně poskytuje i jiné druhy sociálních služeb, aby je převedl dotčené zaměstnance na jinou pracovní pozici v rámci dalších sociálních služeb, které poskytuje.

Uložení pracovní povinnosti studentům pro poskytování sociálních služeb

Dále vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí informovat a metodicky vést kraje a hlavní město Prahu v procesu zajišťování poskytování sociální péče. V souvislosti s tímto uložila pracovní povinnost studentům v denní formě studia vyšších odborných a vysokých škol v oborech vzdělání podle § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a studentům středních škol v oborech vzdělání podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Proto MPSV nařizuje poskytovatelům sociálních služeb, aby v případě ohrožení poskytování sociálních služeb z důvodu personálního výpadku oproti registrované organizační struktuře, jehož důsledkem je ohrožení života nebo zdraví uživatelů, informovali kraj, v jehož územním obvodu služby poskytují, a zároveň obec s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu je služba poskytována. Kraj si vyžádá od vysokých, vyšších odborných a středních škol ve svém územním obvodu seznam studentů, jejichž studijní zaměření odpovídá podmínkám stanoveným vládou, vhodných k výkonu pracovní povinnosti s uvedením místa jejich trvalého pobytu, kontaktními údaji a označením, které studenty škola doporučuje k plnění pracovní povinnosti. Podmínkou výkonu pracovní povinnosti je zletilost studenta (dosažení věku 18 let). Za výkon pracovní povinnosti náleží fyzické osobě peněžní náhrada. Kraj a hlavní město Praha na základě těchto informací zprostředkuje studenty pro jednotlivé poskytovatele sociálních služeb. O provedení kraj podá zprávu MPSV, odboru sociálních služeb a sociální práce (david.pospisil@mpsv.cz; jan.vrbicky@mpsv.cz; filip.novotny@mpsv.cz) v následující struktuře: o počtu nahlášených chybějících pracovních pozic za celý kraj, rozlišených dle druhů sociální služby dle identifikátoru sociální služby a dále o počtu studentů povolanych k výkonu pracovní činnosti s uvedením, do kterých sociálních služeb byli povoláni (dle identifikátoru sociální služby).

Tento dokument je zasílán vždy každé pondělí za předchozí týden. První seznam bude zaslán nejpozději do 23. března 2020 za období 16. 3. – 22. 3. 2020.

Studenti mohou plnit pracovní povinnost v rámci poskytování sociálních služeb v pobytové, ambulantní i terénní formě.

Shrnutí postupu:

1. **Poskytovatel** sociální služby **zjistí**, že **nízký počet jeho zaměstnanců** ohrožuje zdraví nebo život klientů služby. **Nedostatek zaměstnanců musí být způsoben důsledky epidemie koronaviru.**
2. **Poskytovatel** sociální služby **informuje kraj a hlavní město Prahu, v jehož územním obvodu působí**, o počtu chybějících zaměstnanců (v rozlišení na sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách), dle podmínky v bodu 1.
3. **Kraj a hlavní město Praha, si vyžádá** od vysokých, vyšších odborných a středních škol ve svém územním obvodu seznam studentů, jejichž studijní zaměření odpovídá podmínkám stanoveným vládou, v němž bude rovněž uvedeno místo jejich trvalého pobytu a dalšími kontaktními údaji s uvedením, které studenty doporučuje k výkonu pracovní povinnosti.
4. **Kraj a hlavní město Praha**, na základě těchto informací **zprostředkuje** studenty pro jednotlivé poskytovatele sociálních služeb.
5. **Kraj a hlavní město Praha podá zprávu MPSV o:**
 - a) o počtu nahlášených chybějících pracovních pozic za celý kraj, rozlišených dle druhů sociální služby dle identifikátoru sociální služby,
 - b) počet studentů povolanych k výkonu pracovní činnosti s uvedením, do kterých sociálních služeb byli povoláni (dle identifikátoru sociální služby).

Výše uvedené informace kraje a hlavní město Praha zašle na níže uvedené e-mailové adresy: david.pospisil@mpsv.cz;
jan.vrbicky@mpsv.cz; filip.novotny@mpsv.cz

Všechny vydané informace budeme průběžně aktualizovat. V případě dalších dotazů se prosím obračejte na výše uvedené kontakty.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 13. března 2020 č. 207

o zajištění poskytování péče v zařízeních sociálních služeb po dobu trvání nouzového stavu

V návaznosti na usnesení vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, kterým vláda v souladu

čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 písm. e) a § 6 odst. 1 písm. c) krizového zákona.

Vláda

I. ukládá

1. k zajištění poskytování péče v zařízeních sociálních služeb po dobu platnosti nouzového stavu v souvislosti s výskytem epidemie COVID_19 na území České republiky pracovní povinnost studentům v denní formě studia vyšších odborných a vysokých škol v oborech vzdělání podle § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a studentům středních škol v oborech vzdělání podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
2. ministryni práce a sociálních věcí informovat a metodicky vést kraje a hlavní město Prahu v procesu zajišťování poskytování péče podle bodu I/1,
3. ministři školství, mládeže a tělovýchovy poskytnout veškerou potřebnou součinnost Ministerstvu práce a sociálních věcí, krajům a hlavnímu městu Praze,
4. hejtmanům krajů a primátorovi hl. m. Prahy zajišťovat a koordinovat na svém území pracovní povinnost poskytovatelům sociálních služeb a informovat Ministerstvo práce a sociálních věcí o přijatých opatřeních v tomto směru;

II. nařizuje

1. všem poskytovatelům sociálních služeb, kterým byla udělena registrace k poskytování sociální služby podle § 46 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (denní stacionáře), od 16. března 2020 po dobu trvání nouzového stavu pozastavit činnost těchto zařízení,

2. hejtmanům krajů a primátorovi hl. m. Prahy
 - a) zajistit poskytnutí jiné vhodné sociální služby, popřípadě poskytování jiné formy péče v nezbytně nutné míře, a to pouze v případech bezprostředního ohrožení života a zdraví uživatelů sociální služby podle bodu II/1, a to ve spolupráci s obcemi, ve kterých mají tito uživatelé skutečný pobyt,
 - b) informovat Ministerstvo práce a sociálních věcí o realizaci opatření podle bodu II/2a.

Provedou:

ministerně práce a sociálních věcí,
ministr školství, mládeže a tělovýchovy,
hejtmani krajů a primátor hlavního města Prahy,
dotčení poskytovatelé sociálních služeb,
starostové dotčených obcí

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády

Předkládací zpráva

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) předkládá vládě ke schválení materiál, který se týká zajištění poskytování péče v zařízeních sociálních služeb a omezení vybraného druhu sociální služby v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) (dále jen „koronavirus“) na území České republiky.

I.

Vláda na základě čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila dne 12. 3. 2020 pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území České republiky nouzový stav, a to na dobu 30 dnů. Současně vláda přijala ještě další krizová opatření, která mají mj. dopad i do poskytování sociálních služeb, zejména v oblasti jejich personálního zabezpečení. Již nyní má MPSV zprávy o tom, že některá zařízení, která se starají zejména o seniory nebo zdravotně postižené, tedy o skupiny osob, které jsou výrazně ohroženy z hlediska přenosu koronaviru a jeho důsledků, se potýkají s personálním podstavem. Tyto nepřímé dopady pak mohou mít za následek přímé ohrožení života a zdraví uživatelů sociálních služeb.

Z těchto závažných důvodů MPSV navrhuje využít na dobu vyhlášeného nouzového stavu studenty sociálních a příbuzných oborů, kteří mohou pomoci zajistit v zařízeních sociálních služeb potřebnou péči na nezbytně nutnou dobu. Kvalifikační předpoklady pro sociálního pracovníka a pracovníka v sociálních službách jsou upraveny v § 110 a § 116 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. V aktuální situaci, kdy je nutné ochránit životy a zdraví seniorů a zdravotně postižených, by pracovní výpomoc studentů, i když se teprve připravují na budoucí práci s těmito osobami denní formou studia na středních, vyšších odborných vysokých školách, výrazně snížila negativní rizika nedostatku potřebného personálu a pomohla situaci rychle řešit.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), umožňuje vládě jako orgánu krizového řízení za nouzového stavu mj. na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu nařídít ukládání pracovních povinností [§ 6 odst. 1 písm. c) krizového zákona], přičemž pracovní povinností se rozumí povinnost fyzické osoby vykonávat po nezbytně nutnou dobu určenou práci, která je nutná pro řešení krizové situace a kterou je osoba povinna konat v místě určeném orgánem krizového řízení [§ 2 písm. d) krizového zákona]. Podle § 31 odst. 3 krizového zákona je fyzická osoba povinna vykonávat uloženou pracovní povinnost. Návrh MPSV je tedy v souladu s příslušnými ustanoveními krizového zákona. Pouze pro úplnost se uvádí, že ačkoli návrh usnesení vlády počítá s „povoláním“ studentů i středních škol, bude respektována zákonná výjimka z pracovní povinnosti stanovená v § 32 odst. 2 krizového zákona pro osoby ve věku do 18 let (pracovní povinnost v zařízeních sociálních služeb tedy bude platit pouze pro zletilé studenty vybraných středních škol).

Orgánem, který bude metodicky zajišťovat celý proces, bude MPSV, realizátory příslušné kraje, na které by se následně obraceli jednotliví poskytovatelé sociálních služeb, kteří by se dostali do situace, kdy by jejich klientům v důsledku závažného personálního úbytku hrozilo ohrožení života a zdraví. V této souvislosti je nutná součinnost i Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, zejména v oblasti předávání dat o studentech jednotlivých oborů.

II.

V souvislosti s nebezpečím šíření koronaviru MPSV navrhuje také omezit činnost některých zařízení sociálních služeb, konkrétně denních stacionářů, které jsou opět určeny pro seniory a zdravotně postižené. Tento druh sociální služby poskytuje seniorům nebo zdravotně postiženým krátkodobou péči v ambulantní formě (uživatel služby tak dojíždí do denního centra). Díky značné fluktuaci uživatelů těchto sociálních služeb a nízké možnosti účinně aplikovat protiepidemická opatření, navrhuje MPSV od 16. 3. 2020 tyto služby uzavřít. Většina uživatelů tak zůstane v domácím prostředí, což sníží riziko dalšího přenosu či možné nákazy koronavirem. V současné době je těchto sociálních služeb registrováno 293 s celkovým počtem uživatelů 4 920.

Většina těchto uživatelů má zajištěnou ještě další potřebnou péči prostřednictvím jiných druhů sociálních služeb (např. pečovatelské služby, případně neformálního pečovatele a rodinných příslušníků). Nicméně i zde mohou nastat případy, kdy uzavřením této služby může dojít k ohrožení života zdraví seniora nebo zdravotně postiženého uživatele. Z těchto důvodů navrhuje MPSV uložit povinnost krajům a obcím zajistit pro tyto osoby na dobu nezbytně nutnou jinou návaznou službu v omezeném rozsahu, tak aby nedošlo k ohrožení jejich života a zdraví.

Meziresortní připomínkové řízení k materiálu nebylo provedeno z důvodu vyhlášení nouzového stavu a z důvodu akutní potřeby řešit nastalou situaci.